

בית משפט השלום בחיפה

19 מרץ 2009

ת"א 8136-05 שואף נ' רוזן

בפני כב' השופטת כאמלה ג'דעון

ד"ר יוסף שואף, מס' ת"ז 053481115

תובע

נגד

אריה רוזן, מס' ת"ז 06784468

נתבע

פסק דין

1. בפניי תביעה על פי חוק איסור לשון הרע, תשכ"ה-1965 (להלן "החוק").
2. התובע מר יוסף שואף (להלן "התובע") הינו בעל תואר דוקטור PH.D ממוסד "הטכניון" מאז שנת 1999 בנושא בדיקות ללא הרס "NDT" (NON DISTRUCTIVE TEST), והוא משמש כמנהל ובעל מניות בחברת גבי שואף בע"מ, אשר נוסדה על ידי אביו בשנת 1983 (להלן "חברת שואף").
- בדיקות ללא הרס (להלן "ב.ל.ה") הן בדיקות המתבצעות על ידי מערכות בדיקה, שמטרתן לבדוק ולאסוף נתונים ומידע מבלי לפגוע באובייקט הנבדק, והן משולבות בכל ענפי המשק לרבות בניה ותשתית אזרחית, תעשייה, צבא, תעופה וכו'.
- חברת שואף עוסקת בתחום הב.ל.ה והיא בעלת הסמכה כמעבדה לבדיקות הנ"ל.
3. הנתבע מר רוזן אריה (להלן "הנתבע") הינו בעל שליטה בחברת "ב.ל.ה-בדיקות ללא הרס בע"מ" (להלן "חברת ב.ל.ה"), שגם היא עוסקת בתחום זה.
4. רקע כללי
- בטרם אפרט את עילת התביעה המתבססת כאמור על הוצאת לשון הרע, אתן רקע כללי לגבי הגופים והנפשות המוזכרים בתביעה דנן.

בית משפט השלום בחיפה

19 מרץ 2009

ת"א 8136-05 שואף נ' רוזן

בשנות התשעים הוקמה בארץ הרשות הלאומית להסמכת מעבדות בהתאם לחוק הרשות
הלאומית להסמכת מעבדות, תשנ"ז-1997, שבין יתר תפקידיה היה לאשר הסמכת גופים
לביצוע בדיקות בתחום הב.ל.ה (להלן "הרשות").

בין צוות ההקמה של הרשות נמנו פרופ' עמוס נוטע (להלן "פרופ' נוטע") המשמש מזה
יותר מ-20 שנה כיושב ראש היחידה לאבטחת איכות ואמינות ללימודים לתארים מאסטר
ודוקטור בטכניון, ופרופ' יצחק סגל (להלן "פרופ' סגל") הנמנה אף הוא על הסגל הבכיר
בטכניון.

בין הגופים שהוסמכו על ידי הרשות לביצוע בדיקות בתחום הב.ל.ה היתה חברת שואף,
ואילו בקשתה של חברת ב.ל.ה - הנמצאת בשליטתו של הנתבע כאמור - לקבלת הסמכה
כנ"ל, נדחתה על ידי הרשות.

יובהר כי היום שתי החברות הנ"ל הינן בעלות הסמכה בתחום הב.ל.ה מטעם הרשות, ושני
הפרופסורים אינם חברים יותר ברשות.

בשנת 1998 ובזיקה לתחום הב.ל.ה, הוקמה על ידי התובע ואביו ושני הפרופסורים נוטע
וסגל ואנשים נוספים, עמותה הנקראת "ISRANDT" "העמותה הישראלית הלאומית
לבדיקות לא הורסות" (להלן "העמותה").

במסגרת העמותה פעל גוף הנקרא ISRACERT שתפקידו היה להסמיך אנשי מקצוע ברמות
שונות לביצוע בדיקות בתחום הב.ל.ה. בין האנשים שהיו פעילים בעמותה נמנה פרופ'
גריגורי קרוג ששימש בתקופה הרלוונטית אחראי אבטחת איכות ברכבת ישראל (להלן
"פרופ' קרוג").

היום, פרופ' נוטע משמש כנשיא העמותה, התובע הינו סגנו, ופרופ' סגל משמש כיו"ר ועדת
האתיקה של העמותה.

במהלך השנים זכתה חברת שואף במכרזים שונים וביניהם מכרזים של רכבת ישראל,
והעמותה הסמיכה באמצעות הגוף שהוקם על ידה "ISRACERT" אנשים שונים בתחום
הב.ל.ה, וביניהם התובע והפרופסורים נוטע, סגל וקרוג, שזכו לתעודות ברמה "3" שהיא
הרמה הגבוהה ביותר בתחום זה (ראה נספח " לתצהיר הנתבע).

בשנת 1999 קיבל התובע כאמור את תואר הדוקטור שלו מהטכניון.

בית משפט השלום בחיפה

19 מרץ 2009

ת"א 8136-05 שואף נ' רוזן

1 באותה תקופה שימש פרופ' נוטע כדיקן היחידה שבה למד התובע בטכניון, ופרופ' סגל שימש
2 כמנחה שלו בעבודת הדוקטורט שלו.
3
4 על רקע תשתית עובדתית זו העלה הנתבע טענות קשות כנגד העמותה, חברת שואף
5 והפרופסורים נוטע, סגל וקרוב, וביניהן טענות לקיומם של אי סדרים בהתנהלות העמותה
6 לשיטתו, קשרים עסקיים מפוקפקים בין העמותה לבין חברת שואף, ו"קשירת קשר" בין
7 הפרופסורים לבין חברת שואף והתובע, לקידום ענייניה הכספיים של חברת שואף, ועל רקע
8 מצב נתון זה נולדה התביעה דנן, שעניינה כאמור בפרסומים שפרסם הנתבע על פי הנטען,
9 והמהווים הוצאת לשון הרע על פי החוק.

9. הפרסומים נשוא התביעה

10
11
12
13 לטענת התובע, הנתבע מנהל נגדו ונגד אביו ונגד חברת שואף, מזה תקופה ארוכה, מסע
14 הכפשות שמקורו בזכייתה של חברת שואף במספר מכרזים שבהם היא התחרתה מול חברת
15 ב.ל.ה, ובשלהי שנת 2003 הגישה חברת ב.ל.ה עתירה מנהלית לפסול את השתתפותה של
16 חברת שואף וחברה נוספת במכרז שפרסמה רשות הנמלים, אולם עתירה זו נדחתה בשלב
17 של הדיון בסעד הזמני תוך השתת הוצאות על חברת ב.ל.ה.
18
19 מאז, לטענת התובע, ולאחר שהפסידה חברת ב.ל.ה עסקאות נוספות, לא חדל הנתבע
20 להשמיץ את חברת שואף, אותו ואת בני משפחתו בפני מגוון של גורמים, ובמהלך חודש מרץ
21 2005 הוא שלח לפרופ' עמוס נוטע, המשמש כאמור כיושב ראש היחידה לאבטחת איכות
22 ואמינות בטכניון, ארבעה מכתבים באמצעות הדואר האלקטרוני, אשר נוסחו באותיות
23 אנגליות, כדלקמן:
24
25 (הערה: למען הנוחיות יצוטטו המיילים בנוסחם המקורי, ובצד השני יכתב נוסחם בשפה
26 העברית)
27

א.

הודעת דואר אלקטרוני מיום 29.3.05	מייל מיום 29.3.05
נושא: קלבוש	Subject: KALABUSH
הי עמוס	Hi amos
(נוטע+סגל+קרוב) Xבקשיש = "ד"ר" שואף	(notea+segal+krug) X
אבל בסוף כולכם קלבוש	BAKSHISH="dr" shoef
שאל את אהוד גיטאי	AVAL BESOF KULCHEM
אריה	KALABUSH
	Shaal et ehud gitay
	Arie

בית משפט השלום בחיפה

19 מרץ 2009

ת"א 8136-05 שואף נ' רוזן

<u>הודעת דואר אלקטרוני מיום 15.3.05</u> נושא: ISRAAC (ישראלק) עמוס היקר זו פורמולת ה-ISRAAC שלך (נוטע+סגל) X דולרים אמריקאיים=שואף ISRAAC ACCR בכבוד אריה	<u>מייל מיום 15.3.05</u> Subject: israc Dear Amos This is YOUR ISRAAC formula (notea+segal) X US\$ = SHOEF ISRAAC ACCR Regards, Arie
--	---

<u>הודעת דוא"ל מיום 20.3.05</u> נושא: ישראלבלוף "רמה 3" הי עמוס הישראלבלוף "רמה 3" שלך ושל סגל וקרוג = "דוקטור" שואף בכבוד אריה	<u>מייל מיום 20.3.05</u> Subject: israblof "level 3" Hi amos Your, segal and krug ISRABLOF "level 3" = shoef "dOKTOR" Regards Arie
---	--

<u>הודעת דוא"ל מיום 12.3.05</u> נושא: ""דוקטור"" עמוס היקר מה אתה חושב על נוסחה חדשה של NDT. (נוטע+סגל+קרוג) X דולרים אמריקאיים = ""ד"ר"" שואף בכבוד אריה	<u>מייל מיום 12.3.05</u> Subject: ""Dr"" Dear Amos What are you thinking about new NDT formula. (notea+segal+krug) X US\$=""Dr"" shoef Regards Arie
--	---

בית משפט השלום בחיפה

19 מרץ 2009

ת"א 8136-05 שואף נ' רוזן

- מכתבים אלה נשלחו מתיבת הדואר האלקטרוני של
פרופ' נוטע על פי הנטען, ועם קבלתם, העבירם פרופ' נוטע לתובע באמצעות הדואר
האלקטרוני.
11. ביום 4.4.05 וביום 20.4.05 שלח התובע באמצעות בא כוחו שני מכתבים אל התובע ובהם
דרישה להבעת התנצלות והתראה להגשת תביעה במידה ולא יעשה כן, אולם ביום 24.4.05
שלח התובע לב"כ התובע, באמצעות הדואר האלקטרוני על פי הנטען, מייל שבו כתב:
NISMACH LE TVIATHA (נשמח לתביעתך, כ. ג'). בנוסף שלח לו באמצעות הפקס עותק
מהמכתב מיום 20.4.05 ועליו רשם בכתב יד את המילה "נו" (!?) (ראה נספחים ט' ו-י'
לתצהיר התובע).
12. באותו היום שלח התובע ארבעה מיילים נוספים, שניים לפרופ' נוטע ושניים לפרופ' סגל,
שבהם כתב את הדברים הבאים (ראה נספחים י"א ו-י"ב לתצהיר התובע):
- א.

<u>הודעת דואר אלקטרוני מיום 24.4.05</u>	<u>מייל מיום 24.4.05</u>
נושא: סוחר דיפלומות הי נוטע	Subject: FW: Soycher diplomot Hi notea
עד כמה אתה יכול להיות גמד ולמכור הסמכות דיפלומות מאסטרים ודוקטורטים אין לך בושה וכבוד סופך בית סוהר אתה מגעיל ועלוב שיפחה של "ד"ר" שואף חסר בושה וכבוד עצמי חרפה למוסד הטכניון	Ad kama ata yehol lihiot gamad ve limkor hasmahot diplomot masterim ve doktoratim Eyn leha busha ve kavod Sofha beyt sohar Ata magil ve aluv Shifha shel "dR" shoef Hasar busha ve kavod azmi
ברגשי גועל אריה	Herpa le MOSAD HATECHNION Be rigshey goal Arie

בית משפט השלום בחיפה

19 מרץ 2009

ת"א 8136-05 שואף נ' רוזן

ב.

<u>הודעת דואר אלקטרוני מיום 16.4.05</u> נושא: סוחרי הסמכות הי יאצק תמסור ד"ש לנוטע וקרוג המושחתים – סוחרי דיפלומות הסמכות ותארים כולכם בושה וחרפה למוסד הטכניון. עלובי חיים כמוכם סופכם בית סוהר יחד עם "דוקטור" שואף ברגשי גועל עמוקים אריה	<u>מייל מיום 16.4.05</u> Subject: Soharey Asmahot Hi yazek Timsor dash le notea ve krug AMUSHHATIM – soharey Diplomot Asmahot ve tearim kulhem BUSHHA ve HERPA le MOSAD HATECHNION. Aluvey hayim kamochem Sofchem beit sohar yahad em "doktor" shoef Beregshey goal amukim Arie
---	---

ג.

<u>הודעת דוא"ל מיום 24.4.05</u> נושא: סוחרי הסמכות הי גמד היום יצאנו מעבדות לחירות אבל אתה נוטע וקרוג עדיין עבדים של שואף עלובי החיים ונפש, בושה לטכניון ברגשי הגועל אריה	<u>מייל מיום 24.4.05</u> Subject: Re: Soharey Asmahot Hi gamad Hayom yazanu me avdut le herut Aval ata notea ve krug adayin Avadim shel shoef Aluvey hahaim ve nefesh, busha le technion Be regshey hagoal Arie
---	--

בית משפט השלום בחיפה

19 מרץ 2009

ת"א 8136-05 שואף נ' רוזן

ד.

<u>הודעת דוא"ל מיום 30.4.05</u>	<u>מייל מיום 30.4.05</u>
נושא : בושה לטכניון	Subject: Busha le Technion
הי עמוס הקטן	Hi Amos hakatan
מכרת הסמכת מעבדה לשואף	Maharta asmahat maabada le
מכרת מאסטר לשואף	shoef
מכרת דוקטור לשואף	Maharta master le shoef
אתה חרא קטן בושה למוסד הטכניון	Maharta doktor le shoef
ברגשי גועל	Ata hara katan busha le
אריה	MOSAD HATECHNION
	BE RIGSHEY GOAL
	Arie

13. בנוסף למיילים הנ"ל, ולפני משלוחם, שלח הנתבע ביום 20.1.04, באמצעות חברת ב.ל.ה, מכתב לרשם העמותות ובו בקשה לחקור את התנהלותה של העמותה (נספח י"ד לתצהיר התובע). בין היתר כתב הנתבע כי העמותה פועלת לקידום האינטרסים הפרטיים והאישיים של משפחת שואף, על ידי מתן טובות הנאה לספקי עבודות שפועלים לקידום האינטרסים של משפחת שואף.

התלונה נגנזה בשל אי הגשת מסמכים המבססים את האמור בה על ידי הנתבע.

14. טענות הצדדים

התובע טוען כי הפרסומים נשוא התובענה מהווים הוצאת לשון הרע נגדו, והם נעשו מתוך כוונה זדונית של הנתבע לפגוע בו ובבני משפחתו ובחברת שואף, במטרה לקדם אינטרסים מסחריים אישיים של הנתבע והחברה שבבעלותו.

15. הנתבע הכחיש כל קשר בינו לבין המיילים נשוא התביעה (למעט המכתב של רשם העמותות, ראה סעיף 13 לעיל). חרף זאת הוא לא הסתיר, הן בתצהירו והן בעדותו בבית המשפט, את דעתו על הפרופסורים, נוטע וסגל וקרוג, וגם על התובע ועל דרך קבלת תואר הדוקטור על ידו, וטען כי הפרופסורים ניצלו את מעמדם על מנת לקדם את העמותה ועל מנת לקדם אינטרסים אישיים עסקיים של משפחת שואף ושל התובע, וכי התובע קיבל את תואר הדוקטורט שלו בדרכים פסולות הנגועות בניגוד עניינים לשיטתו, כאשר פרופ' סגל שימש המנחה שלו, ופרופ' נוטע היה ראש החוג.

בית משפט השלום בחיפה

19 מרץ 2009

ת"א 8136-05 שואף נ' רוזן

לחילופין טען הנתבע כי האמור במיילים הנ"ל אינו מהווה הוצאת לשון הרע על פי החוק, ולחילופי חילופין, הוא טען כי הפרסומים הנ"ל חוסים תחת ההגנות הקבועות בחוק, ובכללן הגנת אמת דיברתי והגנת תום הלב. לתמיכת טענתו הנ"ל, הוא הפנה לדו"ח מבקר המדינה אשר התייחס לעבודת הרשות (צורף כנספח א' לתצהירו), וכן למאמר שפורסם בעיתון "הארץ" בנדון.

בנוסף הכחיש הנתבע את הנזקים הנטענים על ידי התובע, ואת הקשר הסיבתי בינם לבין הפרסומים.

16. דיון

הדיון בטענות הצדדים יתחלק לשלוש שאלות עיקריות:

א. מי כתב ופרסם את המיילים העומדים בבסיס התביעה?

ב. האם הפרסומים הנ"ל מהווים עוולה של הוצאת לשון הרע על פי החוק?

ג. האם הנתבע חוסה תחת אחת ההגנות הקבועות בחוק?

17. האם המיילים נכתבו ונשלחו על ידי הנתבע

בטרם אדון בשאלה זו אבהיר כי מבחינת פרטי השולח, מדובר בשתי קבוצות של מיילים. בקבוצה הראשונה (המצוטטת בסעיף 10 לעיל) נכללים המיילים המופיעים בנספח ה' לתצהיר התובע ושבהם נרשם במפורש בפרטי השולח **From: arie rosen**, ובקבוצה השנייה (המצוטטת בסעיף 12 לעיל) נכללים המיילים שמופיעים בנספח י', י"א ו-י"ב לתצהיר התובע ובהם נרשם בפרטי השולח **From: ????**. לגבי קבוצה אחרונה זו, לא ראיתי לייחס את המיילים הנכללים בה לנתבע חרף הדמיון בסגנון ההתבטאות, וזאת בשל העדר הזיהוי של פרטי השולח, אם כי עלי לציין שאין בכך בכדי לשנות מהתוצאה הסופית של פסק הדין כפי שיפורט בהמשך.

18. הנתבע הכחיש כאמור כל קשר שלו למיילים נשוא התובענה, אולם לא יכולתי לקבל את הכחשתו הנ"ל בכל הנוגע לארבעת המיילים נשוא נספח ה' לתצהיר התובע, מהנימוקים להלן:

בית משפט השלום בחיפה

19 מרץ 2009

ת"א 8136-05 שואף נ' רוזן

ראשית - מעיון בתדפיסי המיילים שצורפו כנספח ה' לתצהיר התובע ניתן לראות בבירור, בין היתר, את פרטי השולח הנושאים את שמו של הנתבע, ואת כתובתו האלקטרונית כפי שאושרו על ידו מעל דוכן העדים, ומן המפורסמות של עולמנו הטכנולוגי היום הוא שהשימוש בדואר האלקטרוני נעשה באמצעות שימוש בסיסמה אישית. בעניין זה הנני מפנה לעדותו של פרופ' נוטע בעמ' 24 ש' 4-14 לפרוטוקול, שבה אמר את הדברים הבאים:

ת. כשאתה מקבל דוא"ל כתוב FROM TO. למעלה כתוב

FROM ARIE ROSEN וחתימה של אריה

REGARDS ARIE. כתוב השם. באי-מייל אין חתימה.

אפשר לעשות REPLY ואפשר לתת תשובה, ואני לא

נתתי תשובה, וכשלוחצים על אופציה זו מופיע חלון עם

שם וכתובת של מי ששלח לך, וכך אפשר לדעת מהיכן

ההודעה הגיעה. לחצתי על REPLY לראות באמת מה

הכתובת המופיעה שם וראיתי שזו כתובת שאנחנו

מכירים.

ש. מאיפה אתם מכירים את כתובתו?

ת. כתובתו מופיעה באתר באינטרנט. יש לו אתר ב-WEB.

יש לו כתובת ודף בית באתר של המעבדה.

ש. ייתכן שמדובר באדם מתחזה נכון ששלח לך את זה?

ת. אם יש לך דוא"ל וסיסמה, אז מי יכול להיכנס לדוא"ל

שלך? הדואר האלקטרוני מוגן על ידי סיסמה. אם

מישהו מכיר את הסיסמה ונכנס איתה, על זה אני לא

יכול לענות לך. "

הנתבע לא נתן כל הסבר מדעי ו/או כל הסבר אחר לשאלה הכיצד מופיעים שמו וכתובתו האלקטרונית במיילים הנ"ל בתיבה של "פרטי השולח" ו/או הכיצד נעשה שימוש בתיבה האלקטרונית שלו שלא על ידו, בשים לב לסיסמה האישית שאמורה להיות בידיעתו האישית בלבד, והסתפק בהכחשה כללית בנדון.

ברי הוא כי במקרה זה עובר הנטל על הנתבע להוכיח כי המיילים הנ"ל לא יצאו מתחת ידו ו/או באמצעות תיבת הדואר האלקטרונית שלו וכי לא היתה לו כל מעורבות בעריכתם ו/או בשליחתם כפי שנטען על ידו, אך בנטל הזה הנתבע לא עמד כאמור.

בית משפט השלום בחיפה

19 מרץ 2009

ת"א 8136-05 שואף נ' רוזן

שנית – האמור במיילים הנ"ל משקף את דעתו האישית של הנתבע על התובע ועל חברת שואף ועל העמותה ועל הפרופסורים נוטע וסגל וקרוג, כפי שהביע אותה בגילוי לב מעל דוכן העדים. על כן, ניסיונו להרחיק את עצמו מכל מעורבות במיילים הנ"ל לא היה משכנע.

שלישית – כל הביטויים והמושגים שהופיעו במיילים הנ"ל שאובים מתחום הב.ל.ה שהנתבע היה מעורה בו, הגם שבמהלך עדותו השוטפת השתמש הנתבע באחד הביטויים (KULUBUSH) שהופיע במיילים הנ"ל, דבר המחזק את המסקנה כי המיילים הנ"ל נכתבו על ידו (ראה עדותו בעמ' 47 ש' 12 לפרוטוקול).

רביעית – בנוסף למיילים הנ"ל, הוכח כי הנתבע שלח לב"כ התובע בחזרה באמצעות הפקס את המכתב שנשלח לו על ידי האחרון ביום 20.4.05 ועליו כתב את המילה "נו" (ראה סעיף 11 לעיל). אמנם הכחשתו של הנתבע לא פסחה גם על מכתב זה, אולם גם הכחשה זו היתה מגמתית וניכר כי היא נועדה להרחיק ממנו כל אחריות (ראה תשובתו בעמ' 37 ש' 21-22 לפרוטוקול).

19. לאור כל האמור לעיל, לא שוכנעתי בניסיון הנתבע להרחיק את עצמו מכל מעורבות בארבעת המיילים המצוטטים בסעיף 10 לעיל, והנני קובעת כי המיילים הנ"ל נשלחו על ידו.

20. האם הפרסומים הנ"ל מהווים עוולה של הוצאת לשון הרע?

על פי סעיף 1 לחוק :

"לשון הרע היא דבר שפרסומו עלול –

(1) להשפיל אדם בעיני הבריות או לעשותו מטרה לשנאה,

לבז או ללעג מצדם ;

(2) לבזות אדם בשל מעשים, התנהגות או תכונות המיוחדים

לו ;

(3) לפגוע באדם במשרתו, אם משרה ציבורית ואם משרה

אחרת, בעסקו, במשלח ידו או במקצועו"

לא יכולה להיות מחלוקת, גם לפי המבחן האובייקטיבי שלפיו נבחן פרסום זה, כי המיילים הנ"ל המטילים ספק בתואר הדוקטור של התובע והמייחסים לו מעשים של מתן שוחד ושחיתות בקבלת התואר הנ"ל, משפילים את התובע בעיני הבריות, ומכפישים את שמו, ופוגעים בעסקו, בהכשרתו ובמעמדו, ומשכך עונים הם על הגדרת לשון הרע שבסעיף 1 שבחוק, ובעניין זה הנני מפנה לע"א 723/74 הוצאת עתון "הארץ" בע"מ נ' חברת החשמל לישראל, פ"ד לא(2), 281, עמ' 293-294, שבו נפסק כדלקמן :

בית משפט השלום בחיפה

19 מרץ 2009

ת"א 8136-05 שואף נ' רוזן

"המבחן בדבר קיום לשון הרע לפי סעיף 1 איננו מתמצה בתחושת העלבון הסובייקטיבית של הפרט, עליו נסב הדיבור או הכתב המייחס לו דברים פוגעים, אלא יסודו אובייקטיבי, היינו מה השפעתם או זיקתם של דברי לשון הרע להערכה לה זוכה הפרט-התובע בעיני הבריות (ע"א 68/56, רבינוביץ נ' מירלין, (הלן רבינוביץ נ' יצחק מיו לין, ואח', פ"ד יא 1226 1224. ; פ"ע ל 66), בע' 1226 : ע"א 534/65, דיאב נ' דיאב, [2], בע' 274). איסור לשון הרע בא לעגן בחוק החרות את זכותו של כל אדם, כי הערכתו בעיני אחרים לא תיפגם ולא תיפגע על-ידי הודעות כוזבות בגנותו"

21. האם התקיים יסוד "הפרסום" בענייננו?

סעיף 2 לחוק הגדיר מהו פרסום לענין לשון הרע כדלקמן:

"(א) פרסום, לענין לשון הרע - בין בעל פה ובין בכתב או בדפוס, לרבות ציור, דמות, תנועה, צליל וכל אמצעי אחר.
(ב) רואים כפרסום לשון הרע, בלי למעט מדרכי פרסום אחרות -

(1) אם היתה מיועדת לאדם זולת הנפגע והגיעה לאותו אדם או לאדם אחר זולת הנפגע ;"

בענייננו, הפרסום נועד והגיע לאדם זולת התובע, הוא פרופ' נוטע, ודי בכך בכדי לקיים את יסוד הפרסום שמהווה אחד מיסודות העוולה על פי החוק.

22. לאור האמור לעיל, הנני קובעת כי המיילים המצוטטים בסעיף 10 לעיל מהווים עוולה של הוצאת לשון הרע על פי החוק.

23. האם הנתבע חוסה תחת אחת ההגנות הקבועות בחוק?

הגנת אמת דיברתי

הנתבע טען כי יש אמת בפרסומים שהופיעו במיילים הנ"ל, וכי קיים עניין ציבורי בפרסומם, על כן חלה עליהם הגנת "אמת דיברתי" הקבועה בסעיף 14 לחוק. אולם, הוא לא הצליח לעבור את המשוכה הראשונה בטענה זו, והיא הטענה בדבר אמיתות הפרסום.

בית משפט השלום בחיפה

19 מרץ 2009

ת"א 8136-05 שואף נ' רוזן

במה דברים אמורים?

הנתבע מיקד את חקירתו על התנהלותה של העמותה ושל חברת שואף ועל יחסי הגומלין ביניהן, וטען כי העמותה אשר הוקמה בין היתר על ידי פרופ' נוטע ופרופ' סגל, נועדה לשרת אינטרסים עסקיים של חברת שואף. הוא גם טען כי העמותה הסמיכה באמצעות הגוף שהוקם על ידה ISRACERT (ראה סעיף 5 לעיל) רק אנשים וגופים המקדמים את ענייניה. הנתבע העיד גם על מעורבותם של פרופ' נוטע וסגל בהסמכת חברת שואף על ידי הרשות שבראשה עמדו, וחסימת דרכה של חברת ב.ל.ה מקבלת הסמכה כנ"ל, משיקולים זרים שעיקרם הקניית בלעדיות לחברת שואף לעסוק בתחום זה לטענתו. הוא גם העיד על "המונופול" שחברת שואף משליטה בתחום הב.ל.ה כדבריו, ועל התחרות המסחרית הלא הוגנת שהיא יוצרת בשוק מצומצם זה, וניכר היה שדבריו נובעים מרגשי מרירות ותסכול מהאופן שבו מתנהלים העניינים בתחום מסחרי זה.

אולם, לא התנהלותה של העמותה ו/או של חברת שואף היא העומדת למבחן בתביעה זו, שכן הפרסומים המהווים לשון הרע בענייננו הם הפרסומים המייחסים לתובע קבלת תואר דוקטור בדרכי שחיתות ושחד, וקבלת הסמכה ברמה 3 מהגוף הנקרא "ISRACERT" בדרכים פסולות, הגם שידגש שהתביעה הוגשה בשם התובע בלבד ולא בשם העמותה או חברת שואף או מי מהפרופסורים המוזכרים לעיל.

על כן, בכדי לצאת ידי הגנת "אמת דיברתי" בתביעה זו, היה על הנתבע להוכיח כי תעודת הדוקטור של הנתבע ותעודת ההסמכה שלו רמה "3" אכן הושגו בדרכים פסולות כאמור.

ומה עשה הנתבע בנדון?

מלבד טענות כלליות באשר לקשרים העסקיים "המפוקפקים" לשיטתו בין הפרופסורים נוטע, סגל וקרוג לבין חברת שואף והעמותה, לא הוצגו על ידי הנתבע ראיות ממשיות להוכחת טענות חמורות אלה ובכלל זה הטענה בדבר קבלת התואר בדרכים פסולות. אכן הוכח כי פרופ' סגל היה המנחה של התובע בעבודת הדוקטורט שלו, וכי פרופ' נוטע היה ראש החוג שבו למד התובע בתקופה זו, אולם מצד שני הוכח כי ועדת הבוחנים של התובע לתואר הדוקטור כללה בנוסף לפרופ' נוטע ופרופ' קרוג עוד שלושה בוחנים. עוד הוכח מעדותו של פרופ' נוטע כי הסטודנטים לתואר אקדמאי גבוה כפופים הם לדיקן ביה"ס ללימודי תואר גבוהה ולא לדיקן היחידה שבה לומדים, וכי ההסמכה לתואר דוקטור כפופה לבחינות ואישורים של גורמים שונים, ודבריו הנ"ל לא נסתרו.

בית משפט השלום בחיפה

19 מרץ 2009

ת"א 8136-05 שואף נ' רוזן

ובאשר להסמכה ברמה "3" שקיבל התובע מ "ISIRACERT", העיד התובע כי הסמכה זו הינה מקבילה להסמכה שהיתה לו מטעם האגודה האמריקאית לבדיקות לא הורסות (ASNT-AMERICAN SOCIETY OF NON DISTRUCTIVE TEST), וכי היא הוענקה לו על ידי העמותה, בתחילת דרכה, כמו גם לאחרים, במטרה להכשיר בוחנים לצורך הפעלת העמותה, וכי הסמכה זו היתה זמנית עד לגמר תקופת המעבר הנ"ל. וכך מסר בעדותו בהקשר זה:

"עברתי מבחנים בארה"ב על מנת לקבל את ההסמכות של ASNT, והעמותה מכירה בהסמכות האלה כדי להיות בוחן מטעמה, גם בישראל. העמותה לא יכולה לבצע בחינות אם אין לה בוחנים, ולכן הייתה חייבת להתחיל קבוצה מסוימת של בוחנים. אני נבחרתי להיות בוחן, ובכדי להיות בוחן הייתי צריך להיות בעל הסמכות אמריקאיות בלבד. אנו פנינו באותה תקופה לכל הגורמים בארץ שיש להם הסמכות אמריקאיות להתמנות כבוחנים, ובין היתר למר רוזן (קרי הנתבע, כ.ג'), אך הוא סירב" (עמ' 6 ש' 7-2 לפרוטוקול).

גם דבריו הנ"ל של התובע לא הופרכו על ידי הנתבע.

יוצא איפוא שהנתבע לא הצליח להוכיח כי התובע קיבל את תואר הדוקטור שלו ו/או את ההסמכה רמה "3" בדרכים לא כשרות. מסקנה זו מתחדדת גם לאור ההלכה הפסוקה שלפיה "הצד שעליו רובץ הנטל להוכיח עובדות המטילות על יריבו סטיגמה של ביצוע עבירה פלילית, חייב לעשות זאת באמצעות ראיות בעלות משקל רב וכבד יותר ממה שדרוש במשפטים אזרחיים רגילים" (ראה ע"א 475/81 זיקרי יעקב נ' "כלל" חברה לביטוח בע"מ, פ"ד מ(1), 589, עמ' 599-598), ובנטל הזה הנתבע בוודאי לא עמד.

24. הנתבע תמך את טענת "אמת דיברתי" שהועלתה על ידו בדו"ח מבקר המדינה אשר צורף כנספח א' לתצהירו. אולם מעיון בדו"ח הנ"ל ניתן לראות כי הדו"ח התייחס להתנהלות הרשות מבחינה אדמיניסטרטיבית, תוך שימת דגש על הצורך במניעת ניגוד עניינים "היות שהמשק הישראלי קטן, מספר הבדקים בעלי הניסיון הדרוש אינו גדול וכל אחד מהם עשוי להימצא במצב של ניגוד עניינים, שעלול לפגוע באובייקטיביות שבה יבצע את עבודתו" (ראה עמ' 561 בדו"ח). הדו"ח הצביע על קיום ניגוד עניינים בעבודת הרשות באופן ששני הפרופסורים נוטע וסגל שנמנו על צוות הקמת הרשות, שתפקידה היה לעסוק בהסמכת מעבדות וביניהן מעבדות של הטכניון, שימשו גם מרצים בטכניון. ובנוסף, התייחס הדו"ח, בין היתר, להעסקת גיסו של פרופ' נוטע ברשות (ראה עמ' 566 בדו"ח).

בית משפט השלום בחיפה

19 מרץ 2009

ת"א 8136-05 שואף נ' רוזן

אולם חרף הטענות הכבדות שהועלו בדו"ח מבקר המדינה כלפי הרשות כאמור, אין בדו"ח שום סימוכין לדברים החמורים שיוחסו על ידי הנתבע לתובע.

25. בנוסף, ולמעלה מן הצורך אציין כי טענת הנתבע בדבר הפעלת שיקולים זרים על ידי הרשות באי מתן הסמכה לחברת ב.ל.ה שבבעלותו, התבררה אף היא כחסרת יסוד, וזאת לאחר שהוכח כי העיכוב במתן ההסמכה נבע משימוש לא חוקי שהנתבע ו/או חברת ב.ל.ה עשו בלוגו של מכון התקנים (ראה עדותו של הנתבע בעמ' 31 ש' 18-19).

26. המסקנה מכל האמור לעיל היא שהנתבע לא הוכיח את אמיתות הדברים שפורסמו על ידו, ומשכך, אין הוא יכול לחסות בהגנה המעוגנת בסעיף 14 לחוק.

הגנת תום הלב

הנתבע גם לא יכול לחסות בהגנת תום הלב המעוגנת בסעיף 15 לחוק, מאחר והתנהגותו אינה יכולה להימנות על אף אחת מהחלופות הקבועות בסעיף הנ"ל.

28. לעניין המכתב שנשלח על ידי הנתבע לרשם העמותות (ראה סעיף 13 לעיל) - לא ראיתי צורך לדון בשאלה אם הוא מהווה הוצאת לשון הרע או לא (על אף שלכאורה הוא חוסה תחת הגנת סעיף 15 (8) לחוק שעניינה בהגשת תלונה על הנפגע בפני הרשות המוסמכת לקבל תלונות או לחקור בעניין המשמש נושא התלונה), וזאת מאחר והמכתב הזה הינו מכתב תלונה כנגד העמותה שאינה צד להליך זה.

לסיכום

הנתבע פרסם דברים קשים וחמורים כנגד התובע בהתבסס על תחושות אישיות ועל ספקולציות שנבעו ממערכת היחסים המורכבת בין הגופים השונים העוסקים בתחום הב.ל.ה, וזאת, מבלי לוודא ו/או להוכיח את אמיתות הפרסומים הנ"ל. ברי הוא כי אין בספקולציות ו/או התחושות הנ"ל – אף אם הן מבוססות על חשש לכאורי לניגוד עניינים - בכדי להקנות לו הצדקה לפגוע בשמו הטוב של התובע המהווה את קניינו היקר מכל של התובע, ובעיקר את כבודו.

משכך הנני קובעת כי הנתבע עוול כלפי התובע בעוולה של הוצאת לשון הרע על ידי פרסום ארבעת המיילים המצוטטים בסעיף 10 לעיל, ועליו לפצות את התובע בגין הפגיעה הנ"ל.

בית משפט השלום בחיפה

19 מרץ 2009

ת"א 8136-05 שואף נ' רוזן

30. הנזק

בבואי לקבוע את הפיצוי שעל הנתבע לשלם לתובע, לקחתי בחשבון את הפגיעה בשמו הטוב של התובע מחד, ומאידך, את העובדה שהפרסום נעשה בפורום מצומצם.

בנוסף, לקחתי בחשבון את העובדה שהנתבע סירב להביע התנצלות בפני התובע בטרם פתיחת ההליך הנוכחי, וגם לא במהלכו, והמשיך בדרכו תוך שהוא מייחס לתובע דברים קשים אף במהלך המשפט עצמו.

אינני מקבלת את עמדת התובע ולפיה יש להתייחס לכל פרסום כאמור, כמקום עילה נפרדת לקבלת פיצוי לפי סעיף 7א(ב) לחוק (פיצוי ללא הוכחת נזק), אלא שיש להתייחס לארבעת הפרסומים הנ"ל כקבוצה אחת לצורך קביעת שיעור הפיצוי.

אי לכך, ובמכלול השיקולים הנ"ל, הנני מעמידה את הפיצוי שעל הנתבע לשלם לתובע על סך של 30,000 ₪.

31. התוצאה

לאור כל האמור לעיל הנני מחליטה לקבל את התביעה ומחייבת את הנתבע לשלם לתובע את הסך של 30,000 ₪ בצירוף הפרשי הצמדה וריבית כחוק מהיום ועד התשלום המלא בפועל, וכן אגרת משפט בשערוך ליום תשלומה בפועל.

בנוסף ישלם הנתבע לתובע שכ"ט עו"ד בסך של 5,000 ₪ בתוספת מע"מ ובצירוף הפרשי הצמדה וריבית כחוק מהיום ועד התשלום המלא בפועל.

ניתן היום, כ"ג אדר תשס"ט, 19 מרץ 2009, בהעדר הצדדים.

ה כאמלה ג'דעון, שופטת